

فارسی (۲)		پایه یازدهم – کلیه رشته ها		۳	
		مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۳ (درس های ۶ و ۷)	
				۴	
				۳	
				۲	
				۱	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
				۰/۲۵	
		</			

پایه یازدهم - کلیه رشته ها		فارسی (۲)	۳
مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۳ (درس های ۶ و ۷)	
قلمرو ادبی (۲/۵) نمره			
۰/۷۵	۱۳	جاهای خالی را پر کنید. الف) در عبارت «اگر معشوق خواهد که از او بگیرد، او به هزار دست در دامنش آویزد.» واژه های مشخص شده، پدیدآورنده آرایه اند. ب) در بیت «سرنشتر عشق بر رگ روح زند/ یک قطره فروچکید و نامش دل شد» ترکیب، اضافه استعاره محسوب می شود. ج) در عبارت «چون کار به خلقت آدم رسید، گفت: «ائی خالق بشرأ من طین» خانه آب و گل آدم، من می سازم» علاوه بر حضور آرایه تضمین، قسمت مشخص شده آرایه را پدید آورده است.	
۰/۲۵	۱۴	مفهوم کنایی قسمت مشخص شده در کدام گزینه نادرست بیان شده است؟ ۱) عشق، حالی دواسیه می آمد. (شتابان) ۲) گفت: خداوند تو داناتری، خاک تن در نمی دهد. (نمی پذیرد) ۳) بیچارگی ورا چو دیدند در چاره گیری زبان کشیدند (خاموش شدند)	
۰/۲۵	۱۵	در بیت زیر، کدام آرایه ادبی به کار نرفته است؟ «از جای چو مار حلقه برجست در حلقه زلف کعبه زد دست» (تشخیص - تضاد - تشبیه)	
۰/۲۵	۱۶	کدام عبارت به مضمون آیه قرآنی «أَنَا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا» تلمیح دارد؟ الف) خاک سوگند بر داد به عزت و ذوالجلالی حق که مرا مبر که من طاقت قرب ندارم و تاب آن نیارم. ب) گوهر محبت بود که بر ملک و ملکوت عرضه داشته، هیچ کس استحقاق خزانگی آن نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود.	
۰/۵	۱۷	نام پدیدآورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) مرصادالعباد (.....) ب) تذکرة الاولیا (.....)	
۰/۲۵	۱۸	مصراع دوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟ «زین همهران سست عناصر دلم گرفت» ۱) کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست ۲) شیر خدا و رستم دستانم آرزوست	
۰/۲۵	۱۹	کلمات نامرتب زیر را مرتب کرده و مصراعی با معنا بسازید. «که - لب - آرزوست - فراوانم - بگشای - قند»	
قلمرو فکری (۴) نمره			
۰/۲۵	۲۰	با توجه به داستان «پرورده عشق»، منظور از «گزاف کاری» در بیت زیر چیست؟ «گو یارب، از این گزاف کاری توفیق دهم به رستگاری»	
۰/۵	۲۱	در عبارت زیر، منظور از «گوهر» و «خازنان» به ترتیب چیست؟ «گوهری بود در خزانه غیب که آن را از نظر خازنان پنهان داشته بود، فرمود که آن را هیچ خزانه لایق نیست، آلا حضرت ما، یا دل آدم.»	
۰/۵	۲۲	مفهوم کلی عبارت «حکمت با ملائکه می گفت: شما در گل منگرید، در دل نگرید.» چیست؟	
۰/۲۵	۲۳	بیت زیر بیانگر کدام ویژگی روحی و رفتاری عاشق است؟ «از عمر من آنچه هست بر جای بستان و به عمر لیلی افزای»	
۰/۵	۲۴	در هر یک از موارد زیر، منظور از قسمت های مشخص شده چیست؟ الف) الطاف الوهیت و حکمت ربوبیت به سر ملائکه فرومی گفت: ائی أعلم ما لا تعلمون. ب) روز کی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک، دستکاری قدرت بنمایم تا شما در این آینه، نقش های بوقلمون ببینید.	
۰/۷۵	۲۵	موارد زیر را به نثر روان برگردانید. الف) هر روز خنیده نام تر گشت در شیفتگی تمام تر گشت ب) ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند، مردود همه جهان گشت. ج) خاک در کمال مذلت و خواری، با حضرت عزت و کبریایی، چندین ناز می کند.	
۰/۵			
۰/۷۵			
۱۰	جمع نمرات	موفق باشید	

آزمون شماره ۳ (درس‌های ۶ و ۷)

۱ گزینه «۳» (۰/۲۵)؛ افسر به معنی «تاج و کلاه پادشاهان» است.

۲ درگاه، حضور، پیشگاه و آستان (۰/۲۵)

۳ محمل (۰/۲۵)؛ با توجه به معنای کلی بیت و همراهی واژه اُشتر، به راحتی می‌توان دریافت که محمل (=کجاوه که بر شتر بندند، مهد) درست است. املا و معنای این کلمه را با مُهمَل (=بیهوده، معطل و بیکار) اشتباه نگیرید.

۴ مار بوئا (۰/۲۵)؛ جایگاه همزه در این کلمه به صورت «بوأ» صحیح است.

۵ نذر (نادرست) ← نظر (درست) (۰/۲۵)

نُذر یعنی «آن‌چه شخص بر خود واجب می‌کند که در راه خدا بدهد یا به جا بیاورد»؛ این کلمه ارتباطی با متن ندارد و نظر (عنایت و توجه) باید جایگزین آن شود. «آفتابِ نظر» (اضافه تشبیهی، نظر و عنایت همچون آفتاب است).

توجه: «تعبیه» (قراردادن، جاسازی)، «نفایس» (جمع نفیسه، چیزهای گران‌بها)، «خزاین» (جمع خزانه و خزینه، گنجینه‌ها) و «حیات» (زندگی) همگی از کلمات مهمّ املائی‌اند که در این متن با املائی درستی به کار رفته‌اند.

۶ «الف» (۰/۲۵)

در این بیت، کلمات مذلت (=خواری) و خواست (=طلب و تقاضا) املائی کاملاً درستی دارند. بررسی غلط‌های املائی:

گزینه «۲»: غربت ← قربت؛ با توجه به معنای عبارت، قربت (=نزدیکی) صحیح است نه غربت (=دوری، تنهایی). من نهایت دوری را برگزیدم، زیرا خطر قربت و نزدیکی بسیار زیاد است.

گزینه «۳»: عزل ← ازل؛ توجه به واژه «ابد» (=زمان بی‌پایان) در این عبارت به ما می‌گوید که ازل (=زمان بی‌آغاز، مقابل و متضاد ابد) صحیح و مناسب است نه عزل (=برکناری، مقابل نصب).

گزینه «۴»: غالب ← قالب؛ «گرد قالبِ آدم برآمد» یعنی دور و اطراف جسم و پیکر انسان چرخید.

نکته

غالب به معنی «اغلب و بسیار، چیره و مسلط و پیروز» به کار می‌رود (مثل جمله «غالب اشعار سعدی طرب‌انگیز است.») و قالب یعنی «جسم و پیکر، شکل و ساختار، چهارچوب» (مثل جمله «شاعران در سرودن منظومه‌های داستانی، غالباً از قالب مثنوی بهره می‌گیرند.»)

۷ گزینه «۳» (۰/۲۵)

«نه دواپذیر» (=دواناپذیر)، صفتِ «درد» است. «نه = نا»، به عنوان پیشوند در این کلمه ذکر شده است. البته می‌توان «نه» را در این مصراع، نشانه منفی‌ساز فعل هم در نظر گرفت که جدا از فعل «دارد» آمده است؛ در این صورت باز هم «دواپذیر» نقش صفت دارد. (دردی دواپذیر ندارد).

در گزینه «۲»، جمله معادل کلمه «همه» و صفت پیشین مبهم است.

۸ سرشتم پرورده عشق شد (۰/۲۵)؛ سرنوشتم جز عشق مباد (۰/۲۵)

نکته

در نوشته‌های معیار و عادی، ساختار جملات این‌گونه است که «نهاد» در آغاز جمله قرار می‌گیرد و «فعل» هم در انتهای جمله می‌آید. اگر ارکان دیگری مثل «مفعول»، «متمم» یا «مسند» هم در جمله باشند، مابین «نهاد» و «فعل» قرار می‌گیرند. قیدها هم جزء ارکان اصلی نیستند و جایگاه خاصی ندارند، فقط باید قبل از فعل بیایند:

الگوی کلی زبان معیار: نهاد + مفعول + متمم / مسند + فعل

۹ الف متمم (۰/۲۵)

یادتان باشد که اگر حرف «را» معادل معنایی «به، برای، از، درباره» باشد، حرف اضافه است و کلمه همراه آن در ترجمه، نقش متمم دارد.

(ب) اگر (۰/۲۵)

نکته

معرفی پیوندهای وابسته‌ساز: که، تا، اگر (گر)، چو، چون، زیرا، زیراکه، تا این‌که، در صورتی‌که، چندان‌که، همین‌که و ... اگر این حروف در ساختار جمله‌ای به کار بروند، جمله مرکب شکل می‌گیرد.

توجه: «و» بین دو جمله، اما، ولی، یا، لیک پیوندهای همپایه‌ساز هستند که جمله مرکب نمی‌سازند.

۱۰ گزینه «۲» (۰/۲۵)

ضمیر پیوسته «م» در مصراع دوم بیت سؤال، مفعول است: من را از بلای عشق آزاد کن («م» در مصراع اول بیت سؤال، شناسه فعلی است و ضمیر نیست: مبتلای عشق هستم). در مصراع اول گزینه «۲» نیز، ضمیر پیوسته «م» نقش مفعول دارد: که من را از شدت عشق به غایتی برسان ...

هر دو ضمیر پیوسته «ت» در بیت اول، نقش مضاف‌الیه دارند: یارب، به خدایی خدایی تو / وان‌که به کمال پادشاهی تو ...

۱۱ نادرست (۰/۲۵)

بیت سؤال، از «پنج» جمله تشکیل شده است:

(۱) گفت (۲) ای پسر (منادا و شبه‌جمله، یک جمله محسوب می‌شود). (۳) این نه جای بازی است (= این جای بازی نیست). (۴) بشتاب (۵) جای چاره‌سازی است. همه جملات این بیت به شیوه عادی بیان شده‌اند.

۱۲ گزینه «۲» (۰/۲۵)

در این عبارت با دو جمله ساده روبه‌رو هستیم که با پیوند همپایه‌ساز «و» به هم متصل شده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): کل عبارت یک جمله مرکب یا غیرساده است:

باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم،
همه پیوند همه وابسته‌ساز
همه وابسته‌ساز

اسامی شما را یک‌به‌یک برشمارم.

همه وابسته ۲

گزینه (۳): کل عبارت یک جمله مرکب است:

چون حق تعالی اصناف موجودات می‌آفرید، وسایط گوناگون در هر مقام بر کار کرد.
پیوند همه وابسته همه هسته
وابسته‌ساز

گزینه (۴):

پس جبرئیل را بفرمود که برو [و] از روی زمین یک مشت خاک بردار و بیاور.
همه هسته همه پیوند همه وابسته‌ساز
همه وابسته ۲ همه وابسته ۳

توجه: در یک جمله مرکب، ممکن است تعداد جمله هسته و وابسته بیش از یک جمله باشد؛

مثال

سربلند می‌شوم و آینده خوبی خواهم داشت اگر
همه هسته ۱ همه هسته ۲ پیوند وابسته‌ساز

تلاش کنم و دست از هدفم برندارم.
همه وابسته ۱ همه وابسته ۲

۱۳ الف سجع (۰/۲۵)؛ «بگریزد» و «آویزد» کلمات غیرتکراری و آهنگین پایان دو جمله‌اند که در حروف پایانی مشترک هستند.

(ب) رگ روح (۰/۲۵)؛ مطابق قاعده «اضافه استعاری» (ویژگی مشبّه به + مشبّه، «رگ» از اجزای بدن انسان است که به «روح» (مشبّه) نسبت داده شده و تشخیص و اضافه استعاری است. («نشر عشق» اضافه تشبیهی است).

(ج) مجاز (۰/۲۵)؛ «آب و گل» مجازاً جسم و قالب انسان

۱۴ گزینه «۳» (۰/۲۵)

عبارت «زبان کشیدن» در این بیت، کنایه از سخن گویی و به حرف آمدن است.
○ «تن در دادن» در گزینه (۲)، کنایه از پذیرفتن و تسلیم شدن است.

۱۵ تضاد (۰/۲۵)؛ ترکیب «زلف کعبه» تشخیص و اضافه استعاری است. تشبیه: او (مجنون) چو مار حلقه (چنبر زده) بر جُست.

۱۶ «ب» (۰/۲۵)

در عبارت قرآنی صورت سؤال (آیه ۷۲ سوره احزاب)، صحبت از بار امانت الهی است؛ بار امانتی که بر آسمان‌ها، زمین و کوه‌ها عرضه شد، اما آن‌ها از حمل و پذیرش آن سر باز زدند و این انسان بود که بار امانت، یعنی «عشق» را بر دوش کشید و در دل جای داد. عبارت «ب» نیز به همین مضمون قرآنی اشاره می‌کند. («مُلک و ملکوت» مجاز از تمام پدیده‌های عالم از جمله آسمان‌ها، زمین و ... است.)

۱۷ الف) نجم‌الدین رازی، معروف به «دایه» (۰/۲۵)

ب) عطار نیشابوری (۰/۲۵)

۱۸ گزینه «۲» (۰/۲۵)

۱۹ بگشای لب که قند فراوانم آرزوست (۰/۲۵)

۲۰ عشق، عشق‌ورزی (۰/۲۵)

مطابق داستان، این بیت از زبان پدر مجنون - که در این داستان مظهر عقل و عاقلان است - بیان می‌شود. او عشق‌ورزی مجنون را کار بیهوده می‌داند و خطاب به پسرش چنین می‌گوید: ای پسر، در جوار کعبه از خدا طلب کن و بگو: خدایا مرا از این بیهوده‌کاری (عشق) خلاص کن و به سعادت و خوشبختی برسان.

۲۱ «گوهر» ← عشق و محبت (۰/۲۵)

«خازنان» ← ملائک یا فرشتگان (۰/۲۵)

۲۲ ارزش انسان به باطن و روح اوست؛ پس باید به باطن و جلوه‌های روحانی او توجه داشت نه به ظاهر و صورت او (توجه به باطن و دوری از امور ظاهری) (۰/۵)

۲۳ ازجان‌گذشتگی، ایثار و فداکاری (۰/۲۵)

۲۴ الف) قلب و باطن، درون (۰/۲۵)

ب) جلوه‌ها و حالات گوناگون آدمی (۰/۲۵)؛ ترکیب «مشت خاک» مجاز از وجود انسان و «آینه» هم، استعاره از وجود انسان و فطرت اوست.

۲۵ الف) [مجنون] روزبه‌روز مشهورتر می‌شد (۰/۲۵) و در عشق و عاشقی (۰/۲۵) کامل‌تر می‌گشت و به تعالی می‌رسید. (۰/۲۵)

ب) چون به شیطان اجازه ورود به دل انسان را ندادند (یا: چون شیطان را به دل آدم راه ندادند). (۰/۲۵) از همه جهان طرد و رانده شد. (۰/۲۵)

ج) خاک (خمیرمایه اولیه وجود آدمی) در نهایت خواری و پستی (۰/۲۵) در برابر خداوند بزرگ و والامقام (۰/۲۵) این‌همه ناز می‌کند. (۰/۲۵)